PODMIENKY RIGORÓZNEHO KONANIA
V ŠTUDIJNÝCH PROGRAMOCH NA FF PU V PREŠOVE
NA AKADEMICKÝ ROK 2026/2027

Spoločná inštrukcia pre všetky ponúkané študijné programy:

Rigoróznu skúšku, ktorej súčasťou je obhajoba rigoróznej práce, môže vykonať absolvent vysokoškolského štúdia, ktorý získal akademický titul „magister“ alebo obdobný akademický titul v zahraničí, a to v študijnom odbore, v ktorom získal vysokoškolské vzdelanie, alebo v súvisiacom študijnom odbore.
V súlade s § 61 zákona č. 300/2025 Z. z. o vysokých školách môže vysoká škola uznať obhájenú diplomovú prácu alebo dizertačnú prácu ako rigoróznu prácu a úspešne vykonanú dizertačnú skúšku ako rigoróznu skúšku. Podmienky a postup uznávania upravuje príslušný vnútorný predpis vysokej školy.

INŠTITÚT ANGLISTIKY A AMERIKANISTIKY

učiteľstvo anglického jazyka a literatúry (PaedDr.):

Povinnosťou uchádzača je prekonzultovať výber potenciálnej témy rigoróznej práce s kontaktnou osobou pre rigorózne konanie, ktorá ho nasmeruje na príslušného konzultanta. Tému následne schvaľuje garantka, resp. predsedníčka rigoróznej komisie.

- témy prác sa riešia na základe individuálnej dohody z oblasti vyučovania anglického jazyka a z literatúry a lingvistiky aplikovanej do pedagogickej praxe
- predmety rigoróznej skúšky:
  - povinný predmet: didaktika anglického jazyka
  - povinne voliteľný predmet: určí sa vo vzťahu k téme rigoróznej práce

Kontaktná osoba: prof. PhDr. Klaudia Bednárová-Gibová, PhD. (klaudia.gibova@unipo.sk)

anglický jazyk a anglofónne kultúry (PhDr.):

Povinnosťou uchádzača je prekonzultovať potenciálnu tému rigoróznej práce s kontaktnou osobou pre rigorózne konanie v spolupráci s konzultantom. Uchádzač sa rozhoduje pre jednu z vypísaných tém v danom akademickom roku. Tému následne schvaľuje predsedníčka rigoróznej komisie.

- témy prác sú vypísané z oblasti anglickej jazykovedy, anglofónnej literatúry a kultúry, translatológie, resp. prekladu z/do anglického jazyka
- predmety rigoróznej skúšky – dva predmety sa určia vo vzťahu k téme rigoróznej práce

Kontaktná osoba: prof. PhDr. Klaudia Bednárová-Gibová, PhD. (klaudia.gibova@unipo.sk)

INŠTITÚT EDUKOLÓGIE A SOCIÁLNEJ PRÁCE

sociálna práca (PhDr.):

- témy prác sú z oblasti sociálnej práce
- predmety rigoróznej skúšky:
  - povinný predmet: teórie a metódy sociálnej práce
  - povinne voliteľný predmet: určí sa vo vzťahu k téme rigoróznej práce

Na základe rozhodnutia komisie pre rigorózne pokračovanie v odbore sociálna práca je súčasťou protokolu o zadaní rigoróznej práce **povinnosťou uchádzača prekonzultovať možnú tému rigoróznej práce a projekt s predsedníčkou komisie**.

Kontaktná osoba: prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD., MBA (beata.balogova@unipo.sk)

etika – sociálna práca (PhDr.):

- témy prác sú z oblasti sociálnej práce a etiky a môžu byť riešené na IESP a IEB so zameraním na etiku alebo sociálnu prácu
- predmety rigoróznej skúšky:
  - povinný predmet: teórie a metódy sociálnej práce, Etika
  - povinne voliteľný predmet: určí sa vo vzťahu k téme rigoróznej práce

Na základe rozhodnutia komisie pre rigorózne pokračovanie v odbore sociálna práca a etika je súčasťou protokolu o zadaní rigoróznej práce **povinnosťou uchádzača prekonzultovať možnú tému rigoróznej práce a projekt s predsedníčkou komisie**.

Kontaktná osoba: prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD., MBA (beata.balogova@unipo.sk)

INŠTITÚT ESTETIKY A UMELECKEJ KULTÚRY

Učiteľstvo estetiky (PaedDr.):

- témy prác sú z oblasti z oblasti vyučovania estetiky (umenie a kultúra, výchova umením), esteticko-výchovnej praxe atď.
- predmety rigoróznej skúšky:

POVINNÝ PREDMET (P): Didaktika a metodika estetiky

Tematické okruhy: Estetika teoretická báza pre estetického vzdelávanie. Emočná inteligencia, využitie v pedagogickej praxi. Zmysel estetickej výchovy detí a mládeže – otázky estetickej gramotnosti Hra – typológia a využitie vo vyučovacom procese. Ontogenéza a umelecké činnosti Pedagogická interpretácia umeleckého diela. Polyestetická výchova a integratívna pedagogika. Učebné materiály a alternatívne texty k predmetu Estetická výchova a Umenie a kultúra.

Literatúra:

ČAPEK, R., 2015. Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnoticích metod. Praha: Grada.
KUŠNÍROVÁ, E. a kol.2017. Metódy podporujúce aktívne vyučovanie. Prešov: Vydavateľstvo PU.
MASTNAK, W., 1994. Zmysly – umenia – život. Polyestetická výchova. Prešov: Matuš music.
PLATZNEROVÁ, K., 2013. Maturita z umenia a kultúry, dejín umenia a estetiky. Bratislava: Príroda.
ZELEŇÁKOVÁ, H., 2011. Živá je cesta k umeniu. Nitra: UKF.
ŽILKOVÁ, M. a kol., 2001 Praktická estetika. Nitra: FF UKF.

POVINNE VOLITEĽNÝ PREDMET (PV): Estetická výchova vo väzbe na teóriu a estetiku umenia

Tematické okruhy: Estetická výchova a jej uplatnenie v systéme vzdelávania. Umelecká pedagogika, výchova umením a výchova k umeniu – terminologické aspekty. Umelecký a umelecko-pedagogický projekt v prostredí estetickej výchovy. + **Doplnok okruhov vzhľadom na špecializáciu uchádzača (vyberá si jedno umenie):** Hudba: Hudobná výchova ako zložka estetickej výchovy. Hudobné dielo v estetickej výchove. Hudba v škole – tvorivé námety pre prax. Pedagogická interpretácia hudby v rámci esteticko-výchovnej edukačnej praxe. Výtvarné umenie: Výtvarné umenie ako zložka estetickej výchovy. Interpretácia výtvarného diela v estetickej výchove a v edukačnej praxi. Výtvarné umenie a vzdelávanie v galerijných a muzeálnych inštitúciách. Divadlo: Dramatická výchova ako zložka estetickej výchovy. Metódy dramatickej výchovy a ich tvorivé využitie v edukačnom procese. Proces tvorby dramatického diela a jeho využitie v edukácii. Recepcia a interpretácia divadelného diela v rámci edukačnej praxe. Film: Estetická interpretácia filmu, ako nástroj rozvíjania estetických kompetencií žiaka v rámci esteticko-výchovnej edukačnej praxe. Filmové diela ako špecifické vyučovacie prostriedky estetickej výchovy. Filmové dielo v estetickej výchove.

Literatúra:

BRÜCKNEROVÁ, K., 2011. Skice ze současné estetické výchovy. Brno: MU.
DYTRTOVÁ, K., 2010. Interpretace a metody ve vizuálních oborech. Ústí nad Labem. PF UJEP.
FIŠER, Z. a kol. 2010. Slovem, akcí, obrazem: příspěvek k interdisciplinaritě tvůrčího procesu. Brno: MU.
FORMAN, Z., 1998. Výrazové prostředky filmu. Praha: SPN
HANÁKOVÁ, P., ed., 2008. Výzvy perspektivy. Obraz a jeho divák od malby quattrocenta k filmu a zpět. Praha
INŠTITORISOVÁ, D., 2001. O výrazovej variabilite divadelného diela. Nitra: UKF
KOPČÁKOVÁ, S. a DYTRTOVÁ, K. 2011. Interpretácia hudobného a výtvarného diela. Prešov: FF PU.
KUŠNÍROVÁ, E., 2021. Úvod do štúdia divadelného umenia. Prešov: FF PU.
MAKIŠOVÁ, A., 2014. Dramatická výchova v školách. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum.
ŠOBÁŇOVÁ, P., 2012. Edukační potenciál muzea. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
VALENTA, J., 2008. Metódy a techniky dramatickej výchovy. Bratislava: Grada.
ŽILKOVÁ, M. a kol.: 2009 Olympiáda tvorivosti. Estetika a umenie na voľnočasové aktivity (2). Nitra: UKF.

Kontaktná osoba: prof. PaedDr. Slávka Kopčáková, PhD. (slavka.kopcakova@unipo.sk)

Estetika (PhDr.):

- témy sú z oblasti súčasného estetického myslenia, teoretického diskurzu a jeho prepojení na problémy kultúrnej praxe
- predmety rigoróznej skúšky:

POVINNÝ PREDMET (P): Estetické teórie 20. a 21. storočia

Tematické okruhy: Koncepcie estetiky 2. polovici 20. storočia a súčasnosti. Vymedzenie estetiky vo vzťahu k filozofii, teóriám umenia a iným humanitným resp. spoločenskovedným disciplínam. Problém kategoriálneho aparátu, gnozeologické, morfologické a axiologické otázky reflexie umenia a mimoumeleckej skutočnosti. Estetické koncepcie G. Dickieho, M. Weitza, F. Sibleyho, R. Scrutona a N. Goodmana. Posthistorické umenie A. C. Danto a jeho estetika. Estetika postmoderny (J. F. Lyotard, M. Foucault) a postmodernizmus W. Welscha. Angažovaná estetika A. Berleanta.

Literatúra:

DANTO, A. C., 2008. Zneužitie krásy. Bratislava: Kalligram.
FILIPOVÁ, M. a RAMPLEY, M., 2007. Možnosti vizuálnych stúdií. Obrazy, texty, interpretace. Brno.
KULKA, T. - CIPORANOV, D., eds., 2010. Co je umění. Texty angloamerické estetiky 20. století. Praha: Mervart.
PERNIOLA, M., 2000. Estetika 20. století. Praha: Karolinum.
TAGLIABUE, G. M., 1985. Současná estetika. Praha: Odeon.

POVINNE VOLITEĽNÝ PREDMET (PV):

(študent si vyberá jednu disciplínu, podľa obsahovo-tematického zamerania rigoróznej práce)

Súčasná estetika hudby

Hlavné vývojové línie v hudobnej estetike 20. storočia. Bádateľské orientácie hudobnej estetiky a hudobnej filozofie v 21. storočí. Pojmy hudobné umenie, hudobné dielo, definícia hudby. Hudobné myslenie a emócie, hudobný obsah, forma, štruktúra, hudobné krásno. Ontologické otázky pri skúmaní hudby a hudobných prejavov z hľadiska analytickej tradície euroatlantického priestoru.

Literatúra:

BREJKA, R., 1999. Vybrané kapitoly z dejín hudobnej estetiky III. Bratislava: VŠMU.
GODÁR, V., 2000. Kacírske quodlibety. Bratislava: Music Forum
KOPČÁKOVÁ, S., 2015. Hudobná estetika a populárna hudba. Prešov: FF PU.
KOPČÁKOVÁ, S., 2020. Aktuálne otázky hudobnej estetiky 20. a 21. storočia. Prešov: FF PU.
POLEDŇÁK, I., 2006. Hudba jako problém estetiky. Praha: Karolinum.
SCRUTON, R., 2009. Hudobná estetika. Bratislava: NHC.

Súčasná estetika vizuálnych umení

Hlavné vývojové línie v estetike vizuálneho umenia 20. storočia. Bádateľské orientácie filozofie umenia a estetiky vizuálneho umenia v 21. storočí. Pojmy výtvarná moderna, výtvarná postmoderna a súčasné vizuálne umenie. Súčasné vizuálne umenie v reflexiách analytickej tradície estetiky a myslenia o umení. Aktuálne transformácie vizuálno-umeleckého média v priestore nových technológií.

Literatúra:

KESNER, L., ed. 2005. Vizuální teorie. Současné angloamerické myšlení o výtvarných dílech (2.rozšířené vydání). Jinočany: H & H.
MITCHELL, W. T. 2016. Teorie obrazu: eseje o verbální a vizuální reprezentaci. Praha: Karolinum.
RUSNÁKOVÁ, K., ed. 2005. V toku pohyblivých obrazov. Antológia textov o elektronickom a digitálnom umení v kontexte vizuálnej kultúry, Bratislava: AFAD Press.
STURKEN, M. – CARTWRIGHT, L., eds., 2009. Studia vizuální kultury. Praha: Portál.
WALTHER i. F., ed., 2004. Umění 20. století : malířství, skulptury a objekty, nová média, fotografie. Praha: Slovart.

Súčasná estetika divadla

Divadlo ako problém estetiky. Estetické myslenie a divadelné umenie v 21. storočí. Divadelné prejavy tvorcov druhej divadelnej reformy v euroatlantickom kontexte. Alternatívne divadlo. Postmoderné divadlo. Postdramatické divadlo. Estetika performatívneho umenia. Estetika hereckého umenia. Súčasné divadelné tendencie.

Literatúra:

ARONSON, A., 2011. Americké avantgardní divadlo. Praha: AMU.
CARLSON, M., 2006. Dejiny divadelných teórií. Bratislava: Divadelný ústav.
FISCHER-LICHTE, E., 2011. Estetika performativity. Mníšek pod Brdy: NA KONÁRI.
GAJDOŠ, J., 2001. Postmoderné podoby divadla. Brno: Větrné mlýny.
LEHMANN, H.-T., 2007. Postdramatické divadlo. Bratislava: Divadelný ústav.
MISTRÍK, M., 2003. Herecké techniky 20. storočia. Bratislava: VEDA.
ŠIMKOVÁ, S., 2015. Tendencie súčasného (západného) divadla. Bratislava: VŠMU.

Súčasná estetika filmu

Základné koncepty a teoretické pozície rannej filmovej estetiky a teórie do r. 1945. Filmový formalizmus a neoformalizmus. Sociologická a psychologická estetika filmu. Semiotika filmu a problémy filmovej estetiky. Reprezentácia, dokumentácia a simulácia ako estetický problém filmu. Axiologické a ontologické problémy filmového umenia.

Literatúra:

AITHEN, I., 2001. European Film Theory and Cinema: A Critical Introduction. Indiana University Press.
BENJAMIN, W., 2013. Umelecké dielo v epoche svojej technickej reprodukovateľnosti. In: Aura a stopa. Bratislava: Kaligram, s. 62-104.
CASETTI, R., 2008. Filmové teórie 1945 – 1990. Praha: Akadémie musických umění.
LOTMAN, J., M., 2008. Semiotika filmu a problémy filmovej estetiky. Bratislava: Slovenský filmový ústav.
ZUSKA, V., 2010. Kruté světlo, krásny stín: Estetika a film, Praha: Trivium.

Kontaktná osoba: doc. Mgr. Jana Migašová, PhD. (jana.migasova@unipo.sk)

Usmernenie:

1. pre PaedDr.: absolvovanie odboru učiteľstvo estetiky, príbuzné učiteľské odbory (výtvarná výchova, hudobná výchova, literárna výchova)
2. pre PhDr.: absolvovanie druhého stupňa odboru estetika alebo odboru učiteľstvo estetiky, prípadne príbuzných odborov (divadlo, výtvarné umenie, hudobné umenie, kulturológia)

Záujem o vypracovanie rigoróznej práce:

1. s konzultantom
2. bez konzultanta

INŠTITÚT FILOZOFIE A ETIKY

filozofia (PhDr.):

Podmienkou pre rigorózne konanie v študijnom programe filozofia (PhDr.) je absolvovanie druhého stupňa študijného programu filozofia, prípadne príbuzných programov (etika, estetika, kulturológia) alebo druhého stupňa učiteľstva filozofie, prípadne príbuzných programov (učiteľstvo etickej výchovy, estetiky, výchovy k občianstvu).

Záujem o vypracovanie rigoróznej práce:
1. s konzultantom predpokladá, že sa s ním záujemca spojí pred podaním prihlášky na rigoróznu skúšku a bude sa riadiť jeho odporúčaniami pri riešení témy práce,
2. bez konzultanta predpokladá, že pred podaním prihlášky na rigoróznu skúšku navrhne záujemca o vykonanie skúšky vlastnú tému rigoróznej práce na schválenie predsedovi komisie pre rigorózne konanie v študijnom programe filozofia.

Kontaktná osoba: prof. Mgr. Vladislav Suvák, PhD. (vladislav.suvak@unipo.sk)

etika (PhDr.):

- Absolvent študijného programu etika (alebo v príbuznom študijnom odbore).
- Téma práce je z oblasti filozofickej etiky, aplikovanej etiky alebo dejín etiky a nesmie byť zhodná s témou diplomovej práce uchádzača. Povinnosťou je konzultácia možnej témy rigoróznej práce (ako aj voľby konzultanta) s predsedom komisie.
- Predmety rigoróznej skúšky: filozofická etika, aplikovaná etika, dejiny etiky (jeden predmet v závislosti od témy rigoróznej práce).

Kontaktná osoba: prof. PhDr. Vasil Gluchman, CSc. (vasil.gluchman@unipo.sk)

INŠTITÚT GERMANISTIKY A ROMANISTIKY

nemecký jazyk a kultúra (prekladateľstvo a tlmočníctvo v špecializácii) (PhDr.)
učiteľstvo nemeckého jazyka a literatúry (PaedDr.):

- Okrem vypísaných tém v študijných programoch nemecký jazyk a kultúra (prekladateľstvo a tlmočníctvo v špecializácii) a učiteľstvo nemeckého jazyka a literatúry si uchádzači môžu po dohode s konzultantom dohodnúť ďalšie témy.
- Okruhy obsahu rigoróznej skúšky zverejní uchádzačovi predseda príslušnej komisie.
- Inštitút germanistiky neurčuje ďalšie špecifické podmienky na rigorózne konanie vo svojich predmetoch.

Kontaktné osoby:

študijný program učiteľstvo nemeckého jazyka a literatúry:
prof. PhDr. Martina Kášová, PhD. (martina.kasova@unipo.sk)

študijný program nemecký jazyk a kultúra (prekladateľstvo a tlmočníctvo):
doc. PaedDr. Slavomíra Tomášiková, PhD. (slavomira.tomasikova@unipo.sk)

francúzsky jazyk a kultúra (prekladateľstvo a tlmočníctvo v špecializácii) (PhDr.)
učiteľstvo francúzskeho jazyka a literatúry (PaedDr.):

- Okrem vypísaných tém si uchádzači môžu tému rigoróznej práce dohodnúť s konzultantom.
- Rigorózna skúška pozostáva z predmetov súvisiacich s obsahom práce.

Kontaktné osoby:
Prekladateľstvo: prof. Mgr. et Mgr. Adriána Ingrid Koželová, PhD.
(adriana.kozelova@unipo.sk)

Učiteľstvo: doc. Mgr. Ján Drengubiak, PhD. (jan.drengubiak@unipo.sk)

INŠTITÚT HISTÓRIE

história – slovenské dejiny (PhDr.)
história – všeobecné dejiny (PhDr.)
archívnictvo (PhDr.)
učiteľstvo dejepisu (PaedDr.):

- Rigorózne konanie na Inštitúte histórie FF PU v Prešove sa realizuje v študijných programoch: história – slovenské dejiny, história – všeobecné dejiny, archívnictvo, učiteľstvo dejepisu.
- Uchádzač o vypracovanie rigoróznej práce v jednom z týchto programov si zvolí tému rigoróznej práce, ktorú môže vypracovať:
  - s konzultantom – uchádzač sa spojí s konzultantom (interným tvorivým pracovníkom inštitútu), prekonzultuje s ním tému ešte pred podaním prihlášky na rigoróznu skúšku a bude sa riadiť jeho odporúčaniami pri riešení zvolenej témy práce,
  - bez konzultanta – uchádzač sa spojí s predsedom príslušnej komisie a ešte pred podaním prihlášky mu predloží zvolenú tému rigoróznej práce na schválenie v príslušnej komisii.
- Okruhy obsahu rigoróznej skúšky zverejní uchádzačovi predseda príslušnej komisie.

INŠTITÚT HUDOBNÉHO A VÝTVARNÉHO UMENIA

učiteľstvo hudobného umenia (PaedDr.):

Vypracovanie rigoróznej práce s tematickým zameraním v disciplínach systematiky hudobnej pedagogiky:

1. vypracovanie písomnej rigoróznej práce s vedeckým zameraním a aplikačnou rovinou do pedagogickej praxe, tému vypracuje uchádzač po prekonzultovaní s odborníkmi z Katedry hudby s vedeckými titulmi a po schválení predsedníčkou rigoróznej komisie doc. Mgr. Renátou Kočišovou, PhD. (renata.kocisova@unipo.sk),
2. obhajoba práce pred rigoróznou komisiou
3. preukázanie vedomostí:
   a) z povinných predmetov: Didaktika hudobnej výchovy s metodikou, Dejiny a teória hudby,
   b) z jedného výberového predmetu z predmetov: Hlasová výchova, Zborový spev a dirigovanie, Hudobný folklór.

Výberová literatúra

Hudobná pedagogika a didaktika hudby

BURLAS, L., 1997: Teória hudobnej pedagogiky – vysokoškolské texty. Prešov: FHPV.
HOLAS, M., 2004: Hudební pedagogika. Praha: AMU.
HUDÁKOVÁ, J., 2008: Psychofyziologická príprava speváka v detskom speváckom zbore. Prešov: FHPV PU.
HUDÁKOVÁ, J., 2008: Didaktické a umelecké aspekty práce v detskom speváckom zbore. Prešov : FHPV PU.
JENČKOVÁ, E., 2005: Hudba v současné škole. Hradec Králové.
MEDŇANSKÁ, Irena, 2008: Polyestetická výchova-koncepcia viacrozmerného zmyslového vnímania. In: Acta facultatis philopsophicae universitatis Prešoviensis, Studia aesthetica X. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta, str. 458-468.
MEDŇANSKÁ, I. 2010: Systematika hudobnej pedagogiky. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove. 143 s.
MIRONOV, S. - PODSTAVKOVÁ, I. - RANINEC, J., 2004: Spevácky zbor. (Teória a metodika práce). BA: UK.
SEDLÁK, F., 1979: Didaktika hudební výchovy II. Praha 1979.
SLAVÍKOVÁ, M. Psychologické aspekty hlasové výchovy žáků základní školy. Plzeň: ZČU.
ŠIMOVÁ, O., 1997: Teória hudobnej výchovy. Základy vokálnej interpretácie.UK Bratislava.
TICHÁ, A.., 2005: Hlasová výchova v dětském sboru. Praha: UK.
TUREK, I., 2005: Inovácie v didaktike. Bratislava: MPC.
ZELINA, M., 1996: Stratégie a metódy rozvoja osobnosti dieťaťa. BA: IRIS.

Dejiny a teória hudby

HERZFELD, F. 1966. Musica nova. Praha 1966.
HRČKOVÁ, N. 2005. Dejiny hudby VI. Hudba 20. storočia (1). Bratislava: Ikar 2005.
HRČKOVÁ, N. 2006. Dejiny hudby VI. Hudba 20. storočia (2). Bratislava: Ikar 2006.
HRUŠOVSKÝ, I. 1964. Slovenská hudba. Bratislava 1964.
KOČIŠOVÁ, R. 2017. Stredoveké hudobné pamiatky z územia Slovenska. Prešov: PU. 2017.
KOČIŠOVÁ, R. 2020. Hudobný život v renesancii a baroku na území Slovenska. Prešov: PU. 2020.
KOHOUTEK, C. 1962. Novodobé skladebné teorie západoevropské hudby. Praha 1962.
MEDŇANSKÝ, K.. 2004. Druhá viedenská škola a jej vplyv na vývoj slovenskej hudby. Prešov: MPC 2004 – dostupné aj na www.mcpo.sk.
MEDŇANSKÝ, K. 2013:Vybrané osobnosti slovenského hudobného života 20. a 21. storočia v kontexte ich tvorby. Prešov 2013.
NAVRÁTIL, M. 1996. Nástin vývoje evropské hudby. Ostrava 1996.
SCHNIERER. M. 1995. Svět orchestru 20. století I. Brno 1995.

SCHNIERER, Miloš. 1998. Svět orchestru 20. století II. Praha: Academia 1998.
SCHNIERER. M. 1999. Expresionizmus a nová hudba. Svět orchestru 20. století III. České Budějovice 1999.
VYSLOUŽIL, J. 1981. Hudobníci 20.storočia (2., rozšírené vydanie). Bratislava 1981.

Učebnice a metodické príručky hudobnej výchovy pre ZŠ, ZUŠ, SŠ
Metodické príručky pre hudobnú výchovu ZŠ, ZUŠ, SŠ
Časopisy Hudební výchova, Múzy v škole
ŠVP pre ISCED 0, 1,2,3. ŠVP pre hudobný odbor ZUŠ
študijný program dvojodborového štúdia Hv na FF PU
Časopisy: Múzy v škole, Hudební výchova, Hudobný život

Kontaktná osoba: doc. Mgr. Renáta Kočišová, PhD. (renata.kocisova@unipo.sk)

učiteľstvo výtvarného umenia (PaedDr.):

- témy prác sú z oblasti vyučovania výtvarného umenia alebo z problematiky jednotlivých druhov výtvarného umenia / dejín výtvarného umenia, aplikovanej do pedagogickej praxe
- predmety rigoróznej skúšky:
  - povinný predmet: didaktika výtvarnej výchovy
  - povinne voliteľný predmet: určí sa vo vzťahu k téme rigoróznej práce

Kontaktná osoba:
Dr. habil. akad. mal. Peter Kocák , PhD., univer. prof. (peter.kocak@unipo.sk)
Mgr. Katarína Šantová, PhD. (katarina.santova@unipo.sk)

INŠTITÚT POLITOLÓGIE

Inštitút politológie nevypisuje témy rigoróznych prác pre garantované študijné programy politológia a výchova k občianstvu.

politológia (PhDr.):

- Absolventi magisterského študijného programu politológia (resp. obdobného študijného programu v zahraničí) , resp. príbuzného študijného odboru.
- Povinnosťou uchádzača je prekonzultovať ním navrhovanú tému rigoróznej práce s predsedníčkou komisie doc. PhDr. Irinou Dudinskou, CSc., univer. prof. a dohodnúť si konzultanta rigoróznej práce pred podaním prihlášky na rigoróznu skúšku.

Kontaktná osoba: doc. PhDr. Irina Dudinská, CSc., univer. prof. (irina.dudinska@unipo.sk)

výchova k občianstvu (PaedDr.):

- Absolventi magisterského študijného programu výchova k občianstvu, resp. občianska náuka (alebo obdobného študijného programu v zahraničí).
- Povinnosťou uchádzača je prekonzultovať ním navrhovanú tému rigoróznej práce s predsedom komisie doc. PhDr. Vladislavom Dudinským, PhD. a dohodnúť si konzultanta rigoróznej práce pred podaním prihlášky na rigoróznu skúšku.

Kontaktná osoba: doc. PhDr. Vladislav Dudinský, PhD. (vladislav.dudinsky@unipo.sk)

INŠTITÚT PREKLADATEĽSTVA A TLMOČNÍCTVA

Anglický jazyk a kultúra (prekladateľstvo a tlmočníctvo v špecializácii) - PhDr.
– témy rigoróznych prác zahŕňajú jazykovedné, literárnovedné, kulturologické oblasti prekladu a tlmočenia z a do anglického jazyka.
– predmety rigoróznej skúšky: komisia zvolí dva predmety, ktoré sa viažu na konkrétnu tému rigoróznej práce.
– jazyk práce: anglický, resp. slovenský podľa zamerania práce
– postup: záujemca kontaktuje perspektívneho školiteľa (podľa témy) a po dohode s ním/ňou vypracuje žiadosť, ktorú schváli predsedníčka komisie.

Kontaktná osoba: prof. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD. (alena.kacmarova@unipo.sk)

INŠTITÚT PSYCHOLÓGIE

psychológia (PhDr.):

Uvedené pokyny nadväzujú na pokyny FF PU a upresňujú ďalší postup rigorózneho konania na Inštitúte psychológie FF PU v Prešove.

1. Podmienky podania prihlášky: Podmienkou vykonania štátnej rigoróznej skúšky v odbore psychológia na Inštitúte psychológie FF PU v Prešove je ukončené jednoodborové štúdium psychológie.
2. Téma rigoróznej práce: Tému rigoróznej práce si uchádzač/-ka navrhne sám/sama, avšak pred podaním prihlášky ju musí schváliť predseda komisie pre rigorózne skúšky na Inštitúte psychológie doc. PhDr. Monika Kačmárová, PhD. Téma nesmie byť zhodná s témou inej kvalifikačnej práce uchádzača/-ky. Návrh témy so stručnou anotáciou zamerania rigoróznej práce (projektom výskumu) uchádzač/-ka zašle mailom kontaktnej osobe pre rigorózne konanie na Inštitúte psychológie doc. PhDr. Monike Kačmárovej, PhD. Pred podaním prihlášky si môže v prípade potreby uchádzač/-ka dohodnúť konzultanta rigoróznej práce, ktorý sa príslušnej téme venuje, avšak môže byť vypracovaná a odovzdaná aj bez konzultanta. Konzultantom môže byť aj odborník z praxe s príslušnou praxou navrhnutý uchádzačom/-kou, po predošlom schválení predsedom rigoróznej komisie.
3. Požiadavky na vypracovanie rigoróznej práce: Rigorózna práca musí spĺňať kritériá výskumnej práce kvantitatívneho alebo kvalitatívneho charakteru s minimálnym rozsahom 70 strán, vrátane zoznamu bibliografických odkazov (pozn.: prílohy sa do minimálneho rozsahu nezapočítavajú). Bližšie pokyny k vypracovaniu práce budú uchádzačovi/-ke zaslané po vyžiadaní u kontaktnej osoby. Po vypracovaní je potrebné odovzdať 2 vyhotovenia práce v pevnej väzbe na Útvare pre vzdelávanie a doktorandské štúdium FF PU a jej elektronická verzia v pdf formáte sa vkladá do systému MAIS. Práca je následne odosielaná do CRZP na kontrolu originality. Ak percento zhody v Protokole o kontrole originality presiahne 20% zhody, práca je vrátená uchádzačovi/-ke na prepracovanie.
4. Študijné predmety, z ktorých sa koná skúška: Po obhajobe rigoróznej práce sa koná ústna skúška z dvoch študijných predmetov, uvedených uchádzačom/-čkou v „Protokole o zadaní rigoróznej práce“, ktorý sa odovzdáva spolu s prihláškou na rigoróznu skúšku:

1) Metodológia kvantitatívneho a kvalitatívneho výskumu v psychológii – povinný predmet.
2) Jeden povinne voliteľný predmet z uvedených možností:

- Klinická psychológia
- Poradenská psychológia
- Školská psychológia
- Psychológia práce

Okruhy požiadaviek na skúšku zo zvoleného predmetu budú uchádzačom zaslané pred konaním obhajob rigoróznej práce. Potrebné je ich vyžiadanie u kontaktnej osoby.

Kontaktná osoba: doc. PhDr. Monika Kačmárová, PhD. (monika.kacmarova@unipo.sk)

INŠTITÚT RUSISTIKY

učiteľstvo ruského jazyka a literatúry (PaedDr.):

- Témy rigoróznych prác budú zverejnené na stránke inštitútu. Po dohode s konzultantom a schválení predsedom príslušnej komisie je možné riešiť aj iné témy.
- Témy musia byť prekonzultované a dohodnuté ešte pred podaním prihlášky na rigoróznu skúšku.
- Podmienky na rigorózne konanie v študijnom programe učiteľstvo ruského jazyka a literatúry:
  - ukončený magisterský stupeň vysokoškolského vzdelania a štátna skúška z ruského jazyka,
  - pred podaním prihlášky osobný pohovor v ruskom jazyku,
  - témy prác sú z oblasti literatúry, lingvistiky a metodiky vyučovania ruského jazyka,
  - predmety rigoróznej skúšky: dva povinne voliteľné predmety – určia sa vo vzťahu k téme rigoróznej práce.

Kontaktná osoba: doc. PhDr. Darina Antoňáková, CSc. (darina.antonakova@unipo.sk)

ruské štúdiá (PhDr.):

- Témy rigoróznych prác budú zverejnené na stránke inštitútu. Po dohode s konzultantom a schválení predsedom príslušnej komisie je možné riešiť aj iné témy.
- Témy musia byť prekonzultované a dohodnuté ešte pred podaním prihlášky na rigoróznu skúšku.
- Podmienky na rigorózne konanie v študijnom programe ruské štúdiá:
  - ukončený magisterský stupeň vysokoškolského vzdelania filologicko-kulturologického zamerania s vyučovacím jazykom ruským,
  - pred podaním prihlášky osobný pohovor v ruskom jazyku,
  - témy prác sú z oblasti ruskej filológie, dejín Ruska a ruskej kultúry,
  - predmety rigoróznej skúšky: dva povinne voliteľné predmety – určia sa vo vzťahu k téme rigoróznej práce.

Kontaktná osoba: prof. PhDr. Ľubomír Guzi, PhD. (lubomir.guzi@unipo.sk)

ruský jazyk a kultúra (prekladateľstvo a tlmočníctvo) (PhDr.):

- Témy rigoróznych prác budú zverejnené na stránke inštitútu. Po dohode s konzultantom a schválení predsedom príslušnej komisie je možné riešiť aj iné témy.
- Témy musia byť prekonzultované a dohodnuté ešte pred podaním prihlášky na rigoróznu skúšku
- Podmienky na rigorózne konanie v študijnom programe ruský jazyk a kultúra (prekladateľstvo a tlmočníctvo) (PhDr.):
  - ukončený magisterský stupeň vysokoškolského vzdelania, filologicko-kulturologického zamerania s vyučovacím jazykom ruským; absolvovanie druhého stupňa v odbore prekladateľstvo a tlmočníctvo so špecializáciou na ruský jazyk a kultúru, prípadne v príbuznom odbore.

- pred podaním prihlášky osobný pohovor v ruskom jazyku;
- témy prác sú z oblasti teórie prekladu a tlmočenia, ruského odborného a umeleckého prekladu, konzekutívneho aj simultánneho tlmočenia
- predmety rigoróznej skúšky: dva povinne voliteľné predmety: určia sa vo vzťahu k téme rigoróznej práce.

Kontaktná osoba: prof. PhDr. Ľubomír Guzi, PhD. (lubomir.guzi@unipo.sk)

INŠTITÚT SLOVAKISTIKY A MEDIÁLNYCH ŠTÚDIÍ

mediálne štúdiá (PhDr.):

Uchádzačom o získanie titulu PhDr. v študijnom programe mediálne štúdiá odporúčame vyberať tému rigoróznej práce tak, aby jej zameranie korešpondovalo s obsahom predmetov štátnych záverečných skúšok z tohto odboru, t. j. z predmetu teória a prax mediálnej komunikácie. Bližšie informácie o obsahu predmetu sú zverejnené na stránke Inštitútu slovakistiky a mediálnych štúdií:
https://www.unipo.sk/filozoficka-fakulta/isms/studenti/statne-skusky-obhajoby/

Kontaktná osoba: prof. PhDr. Juraj Rusnák, CSc. (juraj.rusnak@unipo.sk)

slovenský jazyk a literatúra, časť slovenská literatúra (PhDr.):
Záujem o vypracovanie rigoróznej práce:
1. s konzultantom predpokladá, že sa záujemca s ním spojí pred podaním prihlášky na rigoróznu skúšku a bude sa riadiť jeho odporúčaniami pri riešení témy práce,
2. bez konzultanta predpokladá, že pred podaním prihlášky na rigoróznu skúšku predloží záujemca o vykonanie skúšky tému rigoróznej práce na schválenie predsedovi komisie slovenský jazyk a literatúra (časť slovenská literatúra).

Predmety rigoróznej skúšky sa určia vo vzťahu k téme rigoróznej práce z nasledujúcich okruhov:

Dejiny slovenskej literatúry
Historické a metodologické otázky vývinu slovenskej literatúry. Periodizácia dejín slovenskej literatúry v kontexte svetovej literatúry. Stredoveká literatúra. Humanistická a renesančná literatúra. Baroková literatúra. Klasicizmus, preromantizmus a romantizmus v slovenskej literatúre. Realizmus. Symbolizmus. Slovenská literatúra medzivojnového obdobia. Slovenská literatúra 1945 – 1989. Súčasná slovenská literatúra po roku 1989.
Literatúra
ŠMATLÁK, Stanislav. *Dejiny slovenskej literatúry I, II*. Bratislava: LIC, 2007.
SEDLÁK, Imrich a kol. *Dejiny slovenskej literatúry I, II*. Martin, Bratislava: Matica slovenská, LIC, 2009.
MARČOK, Viliam a kol. *Dejiny slovenskej literatúry III*. Bratislava: LIC, 2006.
MIŠIANIK, Ján – MINÁRIK, Jozef – CESNAKOVÁ, Milena – MELICHERČÍK, Andrej. *Dejiny staršej slovenskej literatúry*. Bratislava: SAV, 1958.
PIŠÚT, Milan – ROSENBAUM, Karol – KOCHOL, Viktor. *Dejiny slovenskej literatúry II*. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1960.
ČEPAN, Oskár – KUSÝ, Ivan – ŠMATLÁK, Stanislav – NOGE, Július. *Dejiny slovenskej literatúry III*. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1965.
KUSÝ, Ivan – ŠMATLÁK, Stanislav. *Dejiny slovenskej literatúry IV*. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 1975.
SLIACKY, Ondrej. *Dejiny slovenskej literatúry pre deti a mládež do roku 1960*. Bratislava: LIC, 2013.
STANISLAVOVÁ, Zuzana. *Dejiny slovenskej literatúry pre deti a mládež po roku 1960*. Bratislava: LIC, 2010.

Teória literatúry a teória textu
Vývinové a autorské koncepty teórie literatúry a teórie textu. Poetika. Jazyk a štýl literárneho diela (komunikačná štylistika, Mikova výrazová sústava, figuratívnosť jazyka, opakovacie,

syntaktické, rečnícke figúry). Básnická obraznosť (podstata, štruktúra, druhy). Verzológia (verš, veršové systémy, strofa, strofické útvary, rým). Poetika prozaického textu (látka, téma, problém, tvar). Naratológia (kategória rozprávača a literárnej postavy). Literárne druhy a žánre. Literárnovedná metodológia od antiky po súčasnosť. Literárna komparatistika.

Literatúra

WELLEK, René – WARREN, Austin. *Teorie literatury*. Olomouc: Votobia, 1996.
CULLER, Jonathan. *Krátky úvod do literárnej teórie*. Brno: Host, 2002.
EAGLETON, Terry. *Úvod do literární teorie*. Praha: Triáda, 2005.
MIKO, František. *Od epiky k lyrike*. Bratislava: Tatran, 1973.
POSPÍŠIL, Ivo. *Literární genologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2014.
ŠTRAUS, František. *Základy slovenskej verzológie*. Bratislava: Literárne informačné centrum, 2003.
KUBÍČEK, Tomáš. *Vypravěč*. Brno: Host, 2007.
RAKÚS, Stanislav. *Poetika prozaického textu*. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1995.
ĎURIŠIN, Dionýz. *Dejiny slovenskej literárnej komparatistiky*. Bratislava: Veda, 1979.

Literárne vzdelanie a interpretácia textu

Literárna komunikácia. Literárna estetika, komunikačná estetika, recepčná estetika. Estetika v literárnom vzdelaní a literárnej výchove. Čitateľské a interpretačné kompetencie. Didaktika literatúry. Metodika práce s umeleckým textom.

Literatúra

ECO, Umberto. *Interpretácia a nadinterpretácia*. Bratislava: Archa, 1995.
OBERT, Viliam. *Rozvíjanie literárnej kultúry žiakov*. Bratislava: Poľana, 2003.
HNÍK, Ondřej. *Didaktika literatury: výzvy oboru*. Praha: Karolinum, 2017.
PRŠOVÁ, Eva. *Literárny text v komunikačno-zážitkovom vyučovaní*. Banská Bystrica: UMB, 2015.

Kontaktná osoba: doc. PhDr. Gabriela Mihalková, PhD. (gabriela.mihalkova@unipo.sk)

slovenský jazyk a literatúra, časť slovenský jazyk (PhDr.):
učiteľstvo slovenského jazyka a literatúry (PaedDr.):

Podmienky vykonania rigoróznej skúšky nadväzujú na pokyny FF PU. Tému rigoróznej práce si uchádzač buď vyberie z ponúkaných tém, pričom pred podaním prihlášky skontaktuje príslušného konzultanta, alebo si tému navrhne sám, avšak pred podaním prihlášky ju musí schváliť predseda komisie pre rigorózne skúšky. Rigorózna skúška pozostáva z obhajoby rigoróznej práce a rigoróznej skúšky. Rigorózna skúška sa koná z dvoch predmetov, ktoré sa určia vo vzťahu k téme rigoróznej práce a uvedú sa v prihláške na rigoróznu skúšku.
Predmety rigoróznej skúšky sa určia z nasledujúcich okruhov:

I. Predmet: Vývin a dejiny slovenského jazyka

Vývin slovenského jazyka

Historické hypotézy o pôvode slovenčiny. Teórie o nehomogénnom praslovanskom základe slovenčiny. Teórie o homogénnom praslovanskom základe slovenčiny. Migračno-integračná teória o praslovanskom pôvode slovenčiny. Fonologická charakteristika praslovanského základu slovenčiny (vokalická a konsonantická štruktúra). Chronológia a osobitosti kontrakcie. Zánik a vokalizácia jerov. Vkladné hlásky a nepravidelnosti v jerových striedniciach. Denazalizácia nosových vokálov. Vývin vokálov v 11. – 16. storočí na západnom, strednom

a východnom Slovensku. Depalatizácia konsonantov v 11. – 15. storočí, zmena g > h, zmena obojperného w > v, vznik foném dž a f, asibilácia ť, ď > c, dz. Morfologický vývin – všeobecná charakteristika. Vývin vzorov životných podstatných mien mužského rodu, vývin vzorov neživotných podstatných mien mužského rodu, vývin vzorov podstatných mien ženského rodu, vývin vzorov podstatných mien stredného rodu. Vývin vzorov prídavných mien, vývin vzorov zámen, vývin tvarov čísloviek. Vývin slovesných vzorov prítomného času. Tematické a atematické slovesá, vývin slovesných vzorov minulého a budúceho času. Rozkazovací a podmieňovací spôsob, vývin príčastí. Neurčitok a supínum. Vývin neohybných slovných druhov. Vývin lexiky zdedenej z praslovančiny. Zánik slov praslovanského pôvodu, prenikanie cudzích slov v staršom období do slovenskej lexiky.

Dejiny slovenského jazyka
Predcyrilo-metodské obdobie. Stopy ranofeudálnych vzťahov v jazyku. Cyrilo-metodské obdobie. Staroslovienský jazyk a staroslovienska literatúra na Veľkej Morave. Obdobie 10. – 14. storočia, domáci jazyk, latinčina. Jazykové pamiatky. Čeština v 14. storočí. Čeština ako spisovný jazyk slovenskej národnosti (15. st.). Čeština v 16. – 18. storočí. Vznikanie a rozvoj kultúrnej strednej a západnej slovenčiny. Vplyv cudzích jazykov na slovnú zásobu slovenčiny. Jazyk katolíckej spisby. História a charakteristika bernolákovského obdobia a bernolákovčiny. Zásady. Bernolákovej kodifikácie. Štúrova jazykovedná teória a odôvodnenie kodifikácie. Zásady Štúrovej kodifikácie. Slovná zásoba štúrovčiny. Námietky voči Štúrovej kodifikácii. Charakteristika matičného obdobia, slovná zásoba. Situácia v martinskom období. Obdobie po roku 1918, vzťah k češtine. Pravidlá slovenského pravopisu z roku 1931. Matičný úzus. Pravidlá slovenského pravopisu z roku 1953. Stav štýlov po roku 1945. Charakteristika Pravidiel slovenského pravopisu po roku 1990.

Literatúra
KRAJČOVIČ, R.: *Vývin slovenského jazyka a dialektológia*. Bratislava: SPN 1988.
KRAJČOVIČ, R. – ŽIGO, P.: *Dejiny spisovnej slovenčiny*. Bratislava: Univerzita Komenského 2002.
PAULINY, E.: *Dejiny spisovnej slovenčiny*. Bratislava: SPN 1983.
PAULINY, E.: *Fonologický vývin slovenčiny*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo SAV 1963.
PAULINY, E.: *Vývin slovenskej deklinácie*. Bratislava: VEDA 1990.

II. Predmet: Dialektológia
Národný jazyk a nárečia. Vzťah nárečí a spisovného jazyka, nárečia v súčasnosti. Dialektológia a ostatné vedné disciplíny. Predmet dialektologického výskumu, nárečový výskum, etapy nárečového výskumu, príprava výskumu, zbieranie a spracovanie nárečového materiálu. Areálový výskum nárečí. Izoglosa, izoglosná zóna, areál. Kartografické spracovanie nárečí, nárečové atlasy a komentáre. Atlas slovenského jazyka I – IV. Rozdelenie slovenských nárečí. Makroareály, regióny, základné a pomedzné areály. Základné znaky západoslovenských nárečí, južný región západoslovenských nárečí, severný región západoslovenských nárečí. Základné znaky stredoslovenských nárečí, severozápadný región stredoslovenských nárečí, juhovýchodný región stredoslovenských nárečí. Základné znaky východoslovenských nárečí, západný región východoslovenských nárečí. Slovenské nárečia v zahraničí (Maďarsko, bývalá Juhoslávia, Rumunsko). Dejiny nárečového výskumu. Goralské a ukrajinské nárečia na Slovensku.

Literatúra
KOVÁČOVÁ, V.: *Vybrané kapitoly z dialektológie*. Ružomberok: Verbum 2013.
KRAJČOVIČ, R.: *Vývin slovenského jazyka a dialektológia*. 2. vyd. Bratislava : UK 2008.

MÚCSKOVÁ, G. – MÚZIKOVÁ, K. – WAMBACH, V.: *Praktická dialektológia: vysokoškolská príručka na nárečovú interpretáciu*. Wien: Facultas Verlags & Buchhandels AG Wien 2012.
ŠTOLC, J.: *Slovenská dialektológia*. 1. vyd. Bratislava: VEDA 1994.
Atlas slovenského jazyka I. – IV. 1. vyd. Bratislava VEDA 1968 - 1984.
Slovník slovenských nárečí. I. 1. vyd. Bratislava: VEDA 1994.
Slovník slovenských nárečí. II. 1. vyd. Bratislava: VEDA 2006.

III. Predmet: Všeobecná jazykoveda

Objekt a predmet lingvistiky, premeny vo vymedzení predmetu, metódy lingvistiky. Poznatková báza jazykovedného štrukturalizmu: ženevská, dánska, americká, pražská škola. Jazykový znak. Jazyk ako systém. Funkcie jazyka. Vzťah jazyka a reči, jazyka a myslenia. Lingvistika po komunikačno-pragmatickom obrate. Interdisciplinárny prístup ku skúmaniu jazyka. Jazyk ako súčasť konkrétnej etnokultúry, spätosť jazyka, ľudskej mysle a kultúry, konštituovanie lingvokulturológie/lingvistickej antropológie, kognitívnej gramatiky). Typologická klasifikácia jazykov (morfologická, syntaktická, fonologická, lexikálna klasifikácia jazykov). Genetická a areálová typológia jazykov.

Literatúra

DOLNÍK, J. – ŽIGO, P. – MLACEK, J.: *Princípy jazyka*. Bratislava: Stimul 2003.
DOLNÍK, J.: *Všeobecná jazykoveda. Opis a vysvetľovanie jazyka*. Bratislava: Veda 2009.
ČERNÝ, J.: *Dějiny lingvistiky*. Olomouc: Votobia 1996.
ČERNÝ, J. – HOLEŠ, J.: *Sémiotika*. Praha: Portál 2004.
ONDRUŠ, Š. – SABOL, J.: *Úvod do štúdia jazykov*. Bratislava 1987.
KRUPA, V. – GENZOR, J.: *Jazyky sveta v priestore a čase*. 2. vyd. Bratislava: Veda 1996.

IV. Predmet: Súčasný slovenský jazyk

Fonetika a fonológia

Pojem fonetiky a fonológie a ich vzťahy. Všeobecná a špeciálna fonetika. Fonetická a fonologická abstrakcia. Klasifikácia segmentov spisovnej slovenčiny. Fonologická systematika slovenčiny. Fonetická transkripcia. Segmentálne a suprasegmentálne fonetické javy slovenčiny. Koartikulačné javy, asimilácia, alternácia, neutralizácia. Slovenská ortoepia.

Literatúra

KRÁĽ, Á. – SABOL, J.: *Fonetika a fonológia*. Bratislava: SPN 1989.
KRÁĽ, Á.: *Pravidlá slovenskej výslovnosti*. Bratislava: SPN – Mladé letá 1996.
PAULINY, E.: *Slovenská fonológia*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo 1979.
SABOL, J.: *Syntetická fonologická teória*. Bratislava: Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied, 1989.
SABOL, J. – ZIMMERMANN, J.: *Komunikačný štatút prízvuku v spisovnej slovenčine*. Prešov: FF PU 1994.

Lexikológia

Základné otázky lexikológie. Lexikálna zásoba (lexika) a jej vlastnosti. Lexéma a slovo. Aktívna a pasívna slovná zásoba. Jazykový (lexikálny) znak. Otázky lexikálnej sémantiky. Jednovýznamovosť a viacvýznamovosť. Paradigmatika v lexike (synonymia, homonymia, paronymia, konverzívnosť). Neutrálna a štylisticky príznaková lexika. Expresivita v lexike. Sociolekty. Internacionalizácia lexiky. Podstata slovotvornej motivácie (znakové a opisné slová.

Spôsoby obohacovania lexiky. Lexikografia, charakteristika jednotlivých typov slovníkov. Teória lexikálnej motivácie ako jeden z možných prístupov k analýze lexiky.

Literatúra

DOLNÍK, J.: *Lexikológia*. Bratislava: UK 2003.
FURDÍK, J.: *Slovenská slovotvorba (teória, opis, cvičenia)*. Ed. M. Ološtiak. Prešov: Náuka 2004.
FURDÍK, J.: *Teória motivácie v lexikálnej zásobe*. Košice: Vydavateľstvo LG 2008.
HORECKÝ, J. – BUZÁSSYOVÁ, K. – BOSÁK, J. a kol.: *Dynamika slovnej zásoby súčasnej slovenčiny*. Bratislava: Veda 1989.
LIPTÁKOVÁ, Ľ.: *Okazionalizmy v hovorenej slovenčine*. Prešov: Náuka 2000.
MASÁR, I.: *Príručka slovenskej terminológie*. Bratislava: Veda 1991.
OLOŠTIAK, M.: *Aspekty teórie lexikálnej motivácie*. Prešov: FF PU 2011.
ONDRUS, P. – HORECKÝ, J. – FURDÍK, J.: *Súčasný slovenský spisovný jazyk. Lexikológia*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo 1980.

Frazeológia

Koncept syntaktickej a frazeologickej motivácie. Typy viacslovných pomenovaní – združené pomenovania (nefrazémy) a frazémy. Frazeológia a jej vymedzenie. Frazeologická jednotka (frazéma), jej podstata a vlastnosti. Rozsah a hranice frazémy. Tvary a tváre frazém v slovenčine. Osobitné skupiny frazém – príslovia a porekadlá. Pranostiky, povrávky, okrídlené výrazy. Ustálené prirovnania. Súslovia.

Literatúra

MLACEK, J.: *Slovenská frazeológia*. 2. vyd. Bratislava: SPN 1984.
MLACEK, J.: *Tvary a tváre frazém v slovenčine*. 2., uprav. vyd. Bratislava: Stimul, 2007. (1. vyd. 2001.)
OLOŠTIAK, M. – IVANOVÁ, M.: *Kapitoly z lexikológie (lexikálna syntagmatika a viacslovné pomenovania)*. Prešov: FF PU v Prešove, 2013.

Morfológia

Slovenčina v morfologickej typológii jazykov. Morfológia ako náuka o slovných druhoch, gramatických tvaroch a kategóriách v systéme jazykových rovín. Gramatický tvar a jeho štruktúra. Morfosyntaktický a sémantický výklad slovných druhov v slovakistike a v iných jazykovedách. Funkčno-sémantický pohľad na gramatické kategórie. Paradigmatika v slovenčine (deklinácia a konjugácia). Sémantická morfológia (teória slovných druhov a gramatických kategórií), paradigmatická morfológia (flexia). Synchrónna dynamika v slovenskej morfológii. Morfosyntax – kategória valencie a kategória pádu. Teória prirodzenej morfológie.

Literatúra

DVONČ, L.: *Dynamika slovenskej morfológie*. Bratislava, Veda 1984. 120 s.
IVANOVÁ, M. – SOKOLOVÁ, M. – KYSEĽOVÁ, M. – PEROVSKÁ, V.: *Valenčný slovník slovenských slovies na korpusovom základe*. Prešov: Filozofická fakulta PU v Prešove 2014. 534 s.
KYSEĽOVÁ, M. – IVANOVÁ, M.: *Sloveso vo svetle kognitívnej gramatiky*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2013.
ORAVEC, J. – BAJZÍKOVÁ, E. – FURDÍK, J.: *Súčasný slovenský spisovný jazyk. Morfológia*. Bratislava: SPN 1988.

SOKOLOVÁ, M. *Nový deklinačný systém slovenských substantív*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2007, s. 74 – 150.
(Dostupné aj ako: http://www.juls.savba.sk/ediela/novy_deklinacny_system/)

Syntax
Vzťahy medzi morfologickou a syntaktickou rovinou. Syntagma. Druhy syntagiem. Obsahová a formálna stránka syntagiem. Spôsoby spájania slov do syntagiem. Teória vetných členov. Valenčný a nevalenčný prístup k štruktúrnemu chápaniu vety. Veta. Vymedzenie pojmu veta z komunikačného, gramatického, obsahového a modálneho hľadiska. Gramatické (štruktúrne) typy viet. Modálne typy viet a ich komunikačné funkcie. Polopredikatívne konštrukcie. Súvetie ako významová a gramatická jednotka. Klasifikácia súvetí. Príznakové syntaktické konštrukcie. Nadvetná syntax – problematika aktuálneho členenia výpovede. Syntax písaného a hovoreného prejavu.

Literatúra
GREPL, M. – KARLÍK, P.: *Skladba češtiny*. Olomouc: Votobia, 1998.
IVANOVÁ, M.: *Syntax slovenského jazyka*. 2. vydanie. Prešov: Vydavateľstvo PU, 2016.
IVANOVÁ, M. – SOKOLOVÁ, M. – KYSEĽOVÁ, M. – PEROVSKÁ, V.: *Valenčný slovník slovenských slovies na korpusovom základe*. Prešov: FF PU, 2014.
KAČALA, J.: *Syntaktický systém jazyka*. Pezinok: Formát, 1998.
ORAVEC, J. – BAJZÍKOVÁ, E.: *Súčasný slovenský spisovný jazyk*. Syntax. Bratislava: SPN, 1986.

Štylistika
Štýl. Štýlotvorné činitele. Štyléma ako základná jednotka štýlu. Druhy štýlov (individuálny, funkčný štýl). Štýl súkromnej, odbornej, úradnej, mediálnej, rétorickej, náboženskej, umeleckej komunikácie. Zvukové, grafické, kinetické lexikálne, gramatické a kompozičné štylémy. Textová štylistika. Koherencia a kohézia textu. Textové makrostratégie (slohové postupy). Argumentačný text. Textové modely (žánre).

Literatúra
FINDRA, J.: *Štylistika súčasnej slovenčiny*. Martin: Osveta 2013.
MLACEK, J.: *Sedemkrát o štýle a štylistike*. Ružomberok: Katolícka univerzita v Ružomberku, Filozofická fakulta 2007.
MISTRÍK, J.: *Štylistika*. Bratislava: SPN 1997.
SLANČOVÁ, D.: *Praktická štylistika (Štylistická príručka)*. Prešov: Slovacontact 1996.
SLANČOVÁ, D.: Východiská interaktívnej štylistiky (Od eklektizmu k integrácii). *Slovenská reč*, 68, 2003, s. 207 – 223.
SLANČOVÁ, D.: Štyléma – mistríkovské (a iné) inšpirácie. *Slovenská reč*, 76, 2011, č. 5 – 6, s. 300 – 310.
SLANČOVÁ, D. et al. *Úvod do štúdia interaktívnej štylistiky (I), (II)*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2022. Dostupné na:
https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/kategoria/PU/hladat/%C3%9Avod+do+%C5%A1t%C3%BAdia+interakt%C3%ADvnej+%C5%A1tylistiky/autor

Sociolingvistika
Jazyková situácia súčasnej slovenčiny. Variety a semivariety súčasnej slovenčiny (spisovný jazyk, nárečia, bežná štandardná, subštandardná varieta, resp. hovorová slovenčina). Registre súčasnej slovenčiny.

Literatúra

DOLNÍK, J.: *Teória spisovného jazyka so zreteľom na spisovnú slovenčinu*. Bratislava: Veda, JÚĽŠ SAV 2010.
KRALČÁK, Ľ.: *Dynamika súčasnej slovenčiny. Sociolingvistické aspekty dynamiky jazyka*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre Filozofická fakulta 2009. 144 s.
SLANČOVÁ, D. – SOKOLOVÁ, M.: Návrat k varietám hovorenej podoby slovenčiny na východnom Slovensku po pätnástich rokoch. In: *Vidy jazyka a jazykovedy. Na počesť Miloslavy Sokolovej*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2011, s. 341 – 357. Dostupné aj na: http://www.pulib.sk/elpub2/FF/Olostiak2/index.html
SLANČOVÁ, D. – SLANČOVÁ, T.: Komunikačný register ako alternatíva funkčného štýlu (na pozadí komunikácie v športe). *Styl*, 12. Ed. M. Čarkič. Beograd, 2012, s. 177 – 187. Dostupné na: www.rastko.rs/filologija/stil/2012/13Slancova.pdf

Kontaktná osoba: doc. PhDr. Gabriela Mihalková, PhD. (gabriela.mihalkova@unipo.sk)

slovenský jazyk a kultúra (prekladateľstvo a tlmočníctvo v špecializácii) (PhDr.):

Podmienky pre program *slovenský jazyk a kultúra (prekladateľstvo a tlmočníctvo v špecializácii)* sú spoločné ako pre program *slovenský jazyk a literatúra*. Je teda možné vypracovať tému, ktorá bude vychádzať a zužitkovávať poznatky z celej šírky slovakistických disciplín, jazyka, ako aj literatúry a kultúry. **Špecifikom a nevyhnutnou podmienkou** je uplatnenie translatologického aspektu pri výskume a spracovaní problematiky. Možné sú komparatívne jazykovedné, literárnovedné a translatologické práce, ďalej práce z oblasti prepájajúce teoretické a praktické aspekty prekladu na materiáli slovenského jazyka a literatúry, práce z oblasti kritiky prekladu a ďalšie.

Literatúra:

ANDRIČÍK, M.: K poetike umeleckého prekladu. Levoča, 2004.
LEVÝ, J.: Umění překladu. Praha, Panorama 1983.
HEČKO, B.: Dobrodružstvo prekladu. Bratislava 1991.
HOCHEL, B.: Preklad ako komunikácia. Bratislava 1990.
MOUNIN, G.: Teoretické problémy překladu. Praha 1999.
PLUTKO, P.: Preklad a tlmočenie. Banská Bystrica 2002.
VILIKOVSKÝ, J.: Preklad ako umenie. Bratislava 1984.
ZAMBOR, Ján: Preklad ako umenie. Bratislava 2000.

Kontaktná osoba: doc. PhDr. Gabriela Mihalková, PhD. (gabriela.mihalkova@unipo.sk)

INŠTITÚT STREDOEURÓPSKYCH ŠTÚDIÍ

stredoeurópske štúdiá (PhDr.):

- Absolvovanie druhého stupňa v odbore filológia, cudzie jazyky a kultúry, slovanské jazyky a literatúry, prekladateľstvo a tlmočníctvo alebo v príbuznom odbore.
- Témy prác sú z oblasti jazyka, literatúry a kultúry a sú zamerané prioritne na poľský jazyk, literatúru a kultúru v širšom stredoeurópskom kontexte.
- Predmety rigoróznej skúšky:
  - povinný predmet: súčasný poľský jazyk/poľská literatúra a kultúra (v závislosti od zamerania práce) alebo súčasný slovenský jazyk/slovenská literatúra a kultúra (v závislosti od zamerania práce)
  - povinne voliteľný predmet: určí sa vo vzťahu k téme rigoróznej práce
- Okruhy tém, z ktorých sa skúška bude konať, a literatúra budú špecifikované a poskytnuté uchádzačovi po výbere témy rigoróznej práce a po určení študijných predmetov.

Kontaktná osoba: prof. Mgr. Marta Vojteková, PhD. (marta.vojtekova@unipo.sk)

INŠTITÚT UKRAJINISTIKY

učiteľstvo ukrajinského jazyka a literatúry (PaedDr.):

1. Ukončené magisterské štúdium v odbore
1. Tému práce si uchádzač dohodne s konzultantom
2. Pred podaním prihlášky na rigorózne konanie musí byť téma práce schválená komisiou

– Predmety rigoróznej skúšky:
  - Ukrajinský jazyk s dôrazom na metodiku vyučovania v škole
  - Ukrajinská literatúra s dôrazom na metodiku vyučovania v škole

– Okruhy rigoróznej skúšky poskytne uchádzačovi predseda komisie.

Kontaktná osoba: prof. PhDr. Mária Čižmárová, CSc. (maria.cizmarova@unipo.sk)

ukrajinský jazyk a kultúra (prekladateľstvo a tlmočníctvo) (PhDr.):

– Absolvovanie druhého stupňa v odbore prekladateľstvo a tlmočníctvo so špecializáciou na ukrajinský jazyk a kultúru, prípadne v príbuznom odbore.
– Témy (okruhy) sú priradené takým predmetom, ktoré tvoria povinnú časť riadneho štúdia v tomto odbore a zameraní. Rigorozant odpovedá na tie okruhy predmetov, ktoré sú najbližšie obsahu a zameraniu jeho rigoróznej práce. Predmety a okruhy určí rigorozantovi skúšobná komisia po odovzdaní rigoróznej práce pred konaním rigoróznej skúšky v dostatočnom časovom predstihu.

Predmet: Fonetika a ortografia
Rečový aparát a jeho stavba. Fonetický a fonologický systém v spisovnej ukrajinčine. Fonologické vlastnosti samohlások. Fonologické vlastnosti spoluhlások. Modifikácie foném. Kombinačné a pozičné modifikácie samohlások. Harmonická asimilácia samohlások. Modifikácie spoluhlások. Alternácie a neutralizácie. Prízvuk v ukrajinčine. Základné a okrajové prízvukové typy. Rytmus. Intonácia. Pauza. Dôraz. Melodika. Základné princípy ortografie. Písanie slov cudzieho pôvodu. Písanie slov osobitne a spolu. Rozdeľovanie slov. Písanie veľkých písmen. Tvaroslovie, syntax, interpunkcia.

Literatúra
SUČASNA UKRAJINS´KA LITERATURNA MOVA. Vstup. Fonetyka ta fonolohija. Red. A. P. Hryščenko. Kyjiv, Vyšča škola 1997.
PĽUŠČ, M. JA; LEUTA, O. I.; HAĽONA, N.: Sučasna ukrajins´ka literaturna mova. Zbirnyk vprav. Fonetyka. Orfoepija. Hrafika ta orfohrafija. Kyjiv, Vyšča škola 1995.
KUNDRÁTOVÁ, A. – HANUDEĽOVÁ, Z.: Lektorské cvičenia z ukrajinského jazyka pre 1. ročník. Rektorát FF UPJŠ v Košiciach, 1986.
STOJAN, L.: Ukrajinska mova. Posibnyk z orfohrafiji ta punktuaciji. Kyjiv 2000.
ŠEVELEVA. L.: Ukrajinskyj pravopys u tablycach. Pravyla, vyňatky, pryklady, komentari. Charkiv 1996.
UKRAJINSJKYJ PRAVOPYS. 4-te vydaňňa. Kyjiv 1993.
ZUBKOV, M.: Sučasnyj ukrajinsjkyj pravopys. Charkiv 2002.
ZUBKOV, M.: Ukrajinsjka mova. Škola 2006.
BONDAR, O.I. – KARPENKO, J.O. – MYKYTYN, M.L.: Sučasna ukrajinsjka mova. Kyjiv, Akademija 2006.

Predmet: Lexikológia ukrajinského jazyka pre prekladateľov
Lexikológia ako vedná disciplína, predmet jej výskumu. Slovo v systéme slovnej zásoby. Vlastnosti slova ako lexikálnej jednotky. Lexikálny význam slova. Slovo ako znak. Významová

štruktúra slova. Paradigmatické vzťahy: polysémia, homonymia, synonymia, paronymia, antonymia, hyperonymia a hyponymia. Syntagmatické vzťahy a asociačné vzťahy. Morfematická štruktúra slova. Morféma, druhy morfém. Zmeny v morfematickej štruktúre slova. Slovotvorná štruktúra slova. Slovotvorný základ. Slovotvorná prípona. Slovotvorný typ. Slovotvorné postupy a spôsoby slovotvorby. Tvorenie slov. Frazeológia. Diferenciácia slovnej zásoby z hľadiska štylistického, z hľadiska aktívneho a pasívneho používania, z hľadiska pôvodu.

Literatúra

KREDÁTUSOVÁ, JARMILA – OPALKOVÁ, JARMILA: Kontrastívna lexikológia pre prekladateľov (rusistov a ukrajinistov). Prešov: FF PU, 2010.
SUČASNA UKRAJINS´KA LITERATURNA MOVA. Leksykolohija. Frazeolohija. Red. A. P. Hryščenko. Kyjev, Vyšča škola 1997.
PĽUŠČ, M. JA; LEUTA, O. I.; HAĽONA, N.: Sučasna ukrajis´ka literaturna mova. Zbirnyk vprav. Leksykolohija. Frazeolohija. Kyjiv, Vyšča škola 1995.
CHRUSTYK, N.M. – CHACENKO, L.I.: Sučasna ukrajins´ka literaturna mova. Morfemika. Slovotvir: Praktykum: Navčaľnyj posibnyk. Kyjev: Centr navčaľnoji literatury 2005.
HORPYNYČ, V.O.: Sučasna ukrajins´ka literaturna mova. Morfemika. Slovotvir. Morfonolohija: Navčaľnyj posibnyk. Kyjev: Vyšča škola 1999.
SUČASNA UKRAJINS´KA LITERATURNA MOVA. Leksykolohija. Slovotvir. Red. A. P. Hryščenko. Kyjev, Vyšča škola 1997.
KUNDRÁTOVÁ, A.: Praktické cvičenia z ukrajinského jazyka pre 4. ročník. Rektorát Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach. Košice, 1984.
Slovníky výkladové, prekladové, morfematické a slovotvorné, synoným, antoným, slov cudzieho pôvodu.
Ukrajinský časopis Movoznavstvo.

Predmet: Morfológia ukrajinského jazyka pre prekladateľov

Morfológia ako náuka o gramatických tvaroch v systéme jazykových rovín. Charakteristika autosémantických slovných druhov. Konverzia medzi slovnými druhmi. Substantivizácia. Adjektivizácia. Pronominalizácia. Neohybné slovné druhy. Príslovky. Predložky. Prvotné a druhotné predložky. Spojky. Parataktické a hypotaktické spojky. Častice. Sémantická klasifikácia častíc. Citoslovcia. Pravopis citosloviec. Morfologický rozbor slovných druhov. Dôraz sa kladie na konfrontáciu ukrajinskej morfológie so slovenskou morfológiou.

Literatúra

HORPYNYČ, V.O., 2004. Morfolohija ukrajinskoji movy. Kyjiv: Akademija.
PONOMARIV, O. a kol., 2005. Sučasna ukrajinska mova. Kyjiv: Lybiď.
PĽUŠČ, M. a kol., 2000. Sučasna ukrajinska literaturna mova. Kyjiv: Vyšča škola.
ZUBKOV, M., 2006. Ukrajinska mova. Universaľnyj dovidnyk. Charkiv: Škola.
JUŠČUK, I., 2003. Ukrajinska mova. Kyjiv: Lybiď.
HRYŠČENKO, A. a kol. 1997. Sučasna ukrajinska literaturna mova. Kyjiv: Vyšča škola.
ŠEVČENKO, L. – RIZUN, V. – LYSENKO, J. 1993. Sučasna ukrajinska mova. Dovidnyk. Kyjiv: Lybiď.
SUČASNA UKRAJINSKA MOVA. Morfolohija. Za redakcijeju A.K.Mojsijenka. 2013. Kyjiv: Znaňňja.

Predmet: Syntax ukrajinského jazyka pre prekladateľov

Syntagmatika. Veta. Druhy viet podľa zloženia, členitosti, vlastností gramatického jadra. Sémantická a gramatická charakteristika hlavných a vedľajších vetných členov. Súvetie. Priraďovacie a podraďovacie súvetia. Zložené súvetia. Typy zložených súvetí a ich charakteristika. Dôraz sa kladie na porovnanie ukrajinskej syntaxe so slovenskou syntaxou.

Literatúra

ŠUĽŽUK, K., 2004. Syntaxys ukrajinskoji movy. Kyjiv: Akademija
PĽUŠČ, M. a kol.: Sučasna ukrajinska literaturna mova. Kyjiv: Vyšča škola
VYCHOVANEC, I., 1993. Hramatyka ukrajinskoji movy. Kyjiv: Lybiď
JUŠČUK, I., 2003. Ukrajinska mova. Kyjiv: Lybiď
PONOMARIV, O. a kol, 2005. Sučasna ukrajinska mova. Kyjiv: Lybiď

Predmet: Praktická štylistika ukrajinského jazyka pre prekladateľov

Podstatné mená a ich správne štylistické používanie v textoch. Prídavné mená a ich správne štylistické používanie v textoch. Zámená a ich správne štylistické používanie v textoch. Číslovky a ich správne štylistické používanie v textoch. Slovesá a ich správne štylistické používanie v textoch. Slovesné príčastia a prechodníky a ich správne štylistické používanie v textoch. Slovesné väzby a ich správne štylistické používanie v textoch. Väzby ostatných slovných druhov s predložkami a ich správne štylistické používanie v textoch. Žánre a ich vlastnosti: autobiografia, štruktúrovaný životopis, oznámenie, list, sprievodný list, informačný list, list v obchodnej korešpondencii, pozvanie, potvrdenie, žiadosť, objednávka, písomná rezervácia, dohoda, reklamný (propagačný) text.

Literatúra

KAPEĽUŠNYJ, A.O.: Praktyčna stylistyka ukrajins´koji movy: navčaľnyj posibnyk. Ľvov: PAIS 2007.
PONOMARIV, O. D.: Kuľtura slova: Movnostylistyčni porady. Kyjiv: Lybiď 2001.
CHOMENKO, M.F. – HRABARJ, O.V.: Posibnyk z dilovodstva. Kyjiv: Heneza, 2003.
Ukrajinský obchodní dopis. Preložil Martin Vejběra. Písek: Nakadatelství J&M Písek, 1997.
Elektronické texty – ukážky konkrétnych žánrov.

Predmet: História a kultúra Ukrajiny

Okruhy: Ukrajinská historiografia, periodizácia dejín. Antické civilizácie na pobreží Čierneho mora. Kyjevská Rus - prvý štátny útvar Slovanov. Feudálna roztrieštenosť. Halyčsko-volyňské kniežactvo. Ukrajinskí kozáci. Zaporožská Sič. Bohdan Chmelnyckyj. Ruská nadvláda, delenie Ukrajiny, Emžský dekrét.1917 – Ukrajinská Ľudová republika. 1922 – USSR. Európsky skrytý holokaust – hladomor 1932-33. II. svetová vojna. Ukrajinská povstalecká armáda (UPA). Povojnové usporiadanie. Stalinské represálie, gulagy. Černobyľ 1986. Rozpad ZSSR, vznik samostatnej Ukrajiny 1991. Oranžová revolúcia 2004. Majdan 2013/2014. Anexia Krymu.

Literatúra

DOROŠENKO, D.: Istorija Ukrajiny. Kyjiv.1993
KOROĽ, V.: Istorija Ukrajiny. Kyjiv. 1999.
KRYPIAKEVYČ, I.: Istorija ukrajinskoji kuľtury. Kyjiv. 1994.
POPOVYČ, M.: Narys istoriji kuľtury Ukrajiny. Kyjiv. 2001.
ROMAN, M.: Ukrajina. Základné fakty z dejín a súčasnosti. Prešov. 2003.
MAGOČI, P. R.: Istorija Ukrajiny. Kyjiv. 2007.

Predmet: Reálie Ukrajiny

Ukrajina – najväčšia krajina Európy. Geografia. Politický systém. História – dávne civilizácie. Kultúra: hudba, literatúra, film, divadlo, knižná produkcia, architektúra, výtvarné umenie, médiá. Náboženstvo a cirkev. Veda a vzdelanie. Ekonomika: priemysel, poľnohospodárstvo, doprava, významní producenti. Šport a turistika. Slovensko-ukrajinské vzťahy.

Literatúra

Ukrajinska diaspora u sviti (dovodnyk). Kyjiv.1993.
Ukrajina. Istoryčnyj atlas. Mapa. Red. J. Loza. Kyjiv. 2001.
Roman. M.: Ukrajina. Základné fakty z dejín a súčasnosti. Prešov. 2003.
Popovyč, M.: Narys istoriji kuľtury Ukrajiny. Kyjiv 2001.
Magočij, P. R.: Istorija Ukrajiny. Kyjiv. Krytyka. 2007
Magočij, P. R.: Ukrajina. Istorija jiji zemel' ta narodiv. 2013.
Duleba, A. Ukrajina a Slovensko. Bratislava. 2000.

Predmet: Dejiny ukrajinskej literatúry 1

Periodizácia staršej ukrajinskej literatúry. Vymedzenie pojmu, jej osobitosti, súčasný stav výskumu.2. Literatúra obdobia Kyjevskej Rusi (11. – 13. st.); 3. Ukrajinská literatúra 14. a prvej polovice 16. stor.; 4. Ukrajinská literatúra druhej polovice 16. a 17. stor.; 5. Ukrajinská básnická tvorba v druhej polovici 16. a v 17. stor.; 6. Dramatická tvorba v 17. stor.; 7. Historická próza v 17. stor.; 8. Ukrajinská literatúra v 18. stor. (kozácke letopisy, dramatická tvorba, sociálno-politická satira); 9. H. Savyč Skovoroda (filozofia, pedagogika, poézia, bájky, básne, podobenstvá).

Literatúra

Apollonova ľutňa. Kyjivs'ki poety 17. – 18. stoliťťa. Kyjiv 1982.
Chrestomatija davňoji ukrajins'koji literatury. Kyjiv 1967.
Pisni Kupidona. Ľubovna poezija na Ukrajini 16. – 19. stoliťťa. Kyjiv 1984.
Polek, V.: Istorija ukrajins'koji literatury 10. – 17. stoliťťa. Kyjiv 1994
Savčenko, I.: Davňa ukrajins'ka literatura. Kyjiv 2001.
Ukrajins'ka literatura 17. stoliťťa. Kyjiv 1978.
Ukrajins'ka literatura 18. stoliťťa. Kyjiv 1983.
Vozňak, M.: Istorija ukrajins'koji literatury v dvoch knyhach. Knyha perša. Vydaňňa 2-he. Ľviv 1992.
Vozňak, M.: Istorija ukrajins'koji literatury v dvoch knyhach. Knyha druha. Vydaňňa 2-he. Ľviv 1992.

Predmet: Dejiny ukrajinskej literatúry 2

Formovanie novej ukrajinskej literatúry. Ivan Kotľarevskyj. Bájka prvej polovice 19. storočia. Sentimentalizmus. Romantizmus. Formovanie novej ukrajinskej literatúry na západnej Ukrajine a tendencie jej rozvoja. H. Kvitka-Osnovjanenko. T. Ševčenko. Vývin literatúry v 50. a 60. rokoch 19. storočia. Antinevoľnícky umelecký program Marka Vovčka. Bájka druhej polovice 19. storočia. Jurij Feďkovič. Historický román – P. Kuliš. Rodinný román-kronika – A. Svydnyckyj.

Literatúra

Istorija ukrajinskoji literatury (Perša polovyna 19. stoliťťa). Red. I. P. Skrypnyk. Kyjiv, 1980
Istorija ukrajinskoji literatury v dvoch tomach. Red. I. O. Dzeverin. Tom peršyj. Dožovtneva literatura. Kyjiv, 1987.
Istorija ukrajinskoji literatury v trjoch knyhach. Red. M. T. Jacenko. Kyjiv, 1995, 1996, 1997.
Istorija ukrajinskoji literatury 19. st. (70-90-ti roky). U dvoch knyhach. Red. O. Hnidan. Kyjiv, 2002.

Predmet: Moderná ukrajinská literatúra 1

Kríza „narodnyctva" na prelome storočí. Prvá a druhá vlna modernizmu. Literárna diskusia 1925-28. Filozofické smery 20. storočia a ukrajinská literatúra. Literárne smery. Impresionizmus. expresionizmus symbolizmus, futurizmus, neoklasicizmus. Ukrajinská emigrantská literatúra. Katolícka moderna. Osobnosti ukrajinskej literatúry – M. Chvyľovyj, M. Voronyj, M. Kuliš, P. Tyčyna, M. Ryľskyj, V. Sosjura, M. Draj-Chmara, M. Semenko, B. Ihor Antonyč, H. Kosynka.

Literatúra

UKRAJINS'KE SLOVO. Chrestomatija ukrajins'koji literatury ta litereturnoji krytyky XX st. (u trjoch knyhach). Red. A. Pohribnyj. Knyha perša. - Kyjiv, 1994. Knyha druha. - Kyjiv, 1994. Knyha treťa. - Kyjiv 1994.
ISTORIJA UKRAJINS'KOJI LITERATURY XX STOLIŤŤA. Red. V. Dončyk. Knyha perša. - Kyjiv 1993. Knyha druha. Častyna perša. - Kyjiv 1994.
ISTORIJA UKRAJINS'KOJI LITERATURY XX STOLIŤŤA U DVOCH KNYHACH. Red. V. Dončyk. - Kyjiv 1998.
PAVLYČKO, S.: Dyskurz modernizmu v ukrajinskij literaturi. Kyjiv 1997.
HUNDOROVA, T.: Projavlenňa slova. Ľviv, 1997.
HUNDOROVA, T.: Ukrajinska literatura literatura postmoderny. Kyjiv 2005.
HUNDOROVA, T.: Kič i literatura. Kyjiv 2008.

GABOR, V.: Ukrajinski literaturni školy ta hrupy 60-90 r. 20. st. Ľviv 2009.
ZABORSKA, N.: Kod ukrajinskoji literatury. Kyjiv 2006.

Predmet: Moderná ukrajinská literatúra 2

Povojnové tendencie vývinu literatúry. Socialistický realizmus. Vnútorný exil. Emigrantská literatúra. Rozvoj kinematografie – O. Dovženko. „Pražská poetická škola“. Osobnosti ukrajinskej literatúry – U. Samčuk, I. Bahrjanyj, T. Osmačka, M. Zerov, O. Kornijčuk. „Šesťdesiatnici“. L. Kostenko, D. Pavlyčko, V. Symonenko, I. Drač, M. Vinhranovskyj, B. Olijnyk. Newyorská skupina. Modernizmus v kontexte MUR-u, Evolúcia romantického štýlu v próze 40-80-tych rokov 20. storočia, Súčasná literatúra. Moderné dramatické umenie. Osobnosti ukrajinskej literatúry: O. Hončar, M. Steľmach, H. Ťuťunyk, P. Zahrebeľnyj, J. Mušketyk, I. Čendej, J. Hucalo, V. Ševčuk, J. Ščerbak, V. Javorivskyj, O. Kolomijec, M. Zarudnyj. Ukrajinský variant postmodernizmu, hnutie Bu-Ba-Bu: J. Andruchovyč, V. Neborak, O. Irvanec, S. Žadan, Ľ. Dereš. Feministický diskurz súčasnej ukrajinskej prózy: O. Zabužko, J. Kononenko, M. Matios.

Literatúra

UKRAJINS'KE SLOVO. Chrestomatija ukrajins'koji literatury ta litereturnoji krytyky XX st. (u trjoch knyhach). Red. A. Pohribnyj. Knyha perša. - Kyjiv, 1994. Knyha druha. - Kyjiv, 1994. Knyha treťa. - Kyjiv l994.
ISTORIJA UKRAJINS'KOJI LITERATURY XX STOLIŤŤA. Red. V. Dončyk. Knyha perša. - Kyjiv, 1993. Knyha druha. Častyna druha. - Kyjiv 1995.
ISTORIJA UKRAJINS'KOJI LITERATURY XX STOLIŤŤA U DVOCH KNYHACH. Red. V. Dončyk. – Kyjiv, 1998.
PAVLYČKO, S.: Dyskurz modernizmu v ukrajinskij literaturi. Kyjiv, 1997.
HUNDOROVA, T.: Projavlenňa slova. Ľviv, 1997.
SOLOVEJ, E.: Ukrajinska filosofs'ka liryka. Kyjiv, 1999.
NAJENKO, M.: Romantyčnyj epos. Efekt romantyzmu i ukrajins'ka literatura. Kyjiv, 2000.
HUNDOROVA, T.: Ukrajinska literatura literatura postmoderny. Kyjiv 2005.
HUNDOROVA, T.: Kič i literatura. Kyjiv 2008.
GABOR, V.: Ukrajinski literaturni školy ta hrupy 60-90 r. 20. st. Ľviv 2009.
ZABORSKA, N.: Kod ukrajinskoji literatury. Kyjiv 2006.
POLIŠČUK, J.: Literatura jak heokuľturnyj projekt. Kyjiv 2006.
CHIZOVA, J.: Usi ukrajinski pysmennyky. Charkiv 2006.
CHLAŇOVÁ, T.: Putování současno ukrajinskou lit. Krajinou. Praha, 2010.

Predmet: Teória ukrajinskej literatúry

1. Literárna veda a jej súčasti; 2. Predmet a špecifiká umeleckej literatúry; 3. Výstavba literárneho diela; 4. Umelecký obraz; 5. Jazyk umeleckého diela; 6. Základy ukrajinskej verzológie; 7. Literárne druhy a žánre; 8. Literárny proces; 9. Literárne zmeny modernizmu (impresionizmus, symbolizmus, futurizmus, expresionizmus existencionalizmus, surrealizmus); 10. Základy interpretácie literárneho diela (zásady, druhy, cesty).

Literatúra

ED. BERNADSKA, N.: Vstup do literaturoznavstva. Chrestomatija. Kyjiv 1995.
HALYČ, O. – NAZAREC, V., – VASYLIEV, J.: Teorija literatury. Kyjiv 2001.
KUNDRÁT, J.: Teória literatúry. Rektorát UPJŠ v Košiciach 1987.
LESYN, M.: Literaturoznavči terminy. Kyjiv 1985.
LITERATUROZNAVČYJ SLOVNYK-DOVIDNYK. Kyjiv 1997.
NAJENKO, M.: Ukrajins'ke literaturoznavstvo: Školy. Napriamy. Tendenciji. Kyjiv 1997.
SABOL, J.: Teória literatúry. RUPJŠ v Košiciach 1983.
TKAČENKO, A.: Mystectvo slova. Vstup do literaturoznavstva. Kyjiv 1998.
VSTUP DO LITERATUROZNAVSTVA. Chrestomatija. Kyjiv 1998.
ŽILKA, T.: Poetický slovník. Bratislava 1985.

Kontaktná osoba: doc. Mgr. Jarmila Kredátusová, PhD. (jarmila.kredatusova@unipo.sk)